

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Μαθησιακή Αποστολή
“Out of Eden Learn-inspired”

Τίτλος: «Δίκτυο ιστοριών»

Τάξη: Στ΄ Δημοτικού

2η Θεματική: Φροντίζω το περιβάλλον

Υποθεματική: Παγκόσμια και τοπική πολιτιστική κληρονομιά

Δημιουργός: Μαρία Κουτούπη

Επιμέλεια: Κυριακή Μέλλιου

Εργαστήρια Δεξιοτήτων ΟΟΕΛ-inspired

Τίτλος	Δίκτυο ιστοριών
Θεματική	Φροντίζω το περιβάλλον
Υποθεματική	Παγκόσμια τοπική και πολιτιστική κληρονομιά
Βαθμίδα/Τάξεις (που προτείνονται)	Πρωτοβάθμια / Στ' Τάξη
Περίληψη	<p>Το Πρόγραμμα Εργαστηρίων Δεξιοτήτων «Δίκτυο Ιστοριών» εντάσσεται στη θεματική ενότητα «Φροντίζω το περιβάλλον» και απευθύνεται σε μαθητές/τριες ΣΤ' Τάξης. Ο βασικός κύκλος δεξιοτήτων που διατρέχει το περιεχόμενο του Προγράμματος είναι οι Δεξιότητες του Νου ενώ σε επιμέρους Εργαστήρια εμπλέκονται οι Δεξιότητες Μάθησης 21ου αιώνα (4cs). Οι μαθητές/τριες μέσα από τα βήματα των επιμέρους εργαστηρίων θα επιχειρήσουν να συνδέσουν ιστορικά μνημεία της περιοχής τους με κέντρο αναφοράς ένα μουσείο. Στο πρώτο εργαστήριο οι μαθητές/τριες έρχονται σε επαφή με φωτογραφίες ιστορικών στοιχείων, στη συνέχεια επισκέπτονται ένα μουσείο, παρατηρούν αντικείμενα και επιχειρούν να μάθουν ιστορίες από αυτά. Στα επόμενα εργαστήρια κατασκευάζουν μία μουσειοσκευή, συνομιλούν με ανθρώπους και μαθαίνουν κι άλλες ιστορίες. Στα τελευταία εργαστήρια δημιουργείται ένας χάρτης περιήγησης με στόχο της διασύνδεση των ιστοριών.</p> <p>Οι δραστηριότητες, εκτός από την ώρα των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, συνδέονται με στόχους και από άλλα διδακτικά αντικείμενα και δύναται να αποτελέσει δράση εκπαιδευτικού ομίλου.</p>
Λέξεις Κλειδιά	Τοπική πολιτιστική κληρονομιά, μουσείο, αντικείμενα, μουσειοσκευή, ρουτίνες σκέψης
Σύνδεση με το ΠΣ	<p style="text-align: center;">Νέο Πρόγραμμα Σπουδών</p> <p>Γλώσσα Θεματικό Πεδίο 1 Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες Να κατανοούν τις απόψεις των ομιλητών/τριών αξιοποιώντας γνώσεις και εμπειρίες για το θέμα συζήτησης. Να βελτιώνουν αναστοχαζόμενοι/ες σημεία των κειμένων τους μέσω αλληλεπίδρασης και ανατροφοδότησης.</p> <p>Θεματικό Πεδίο 2 Κειμενικοί τύποι – Πολυτροπικότητα Να παράγουν σε ομαδική γραφή (π.χ. πρότζεκτ) περιγραφικά κείμενα για μη οικεία πρόσωπα και χώρους (π.χ. ιστορικά μνημεία). Να μετατρέπουν ένα μονοτροπικό αφηγηματικό κείμενο σε πολυτροπικό επιλέγοντας ποικίλους σημειωτικούς πόρους.</p> <p>Θεματικό Πεδίο 3 Γραμματική περιγραφή Θεματικό Πεδίο 4 Λεξιλόγιο</p>

Γεωγραφία

Να χρησιμοποιούν διάφορες πηγές (χάρτες, πίνακες, γραφήματα, σχεδιαγράμματα) για να περιγράφουν σχέσεις των φυσικών και ανθρωπογενών χαρακτηριστικών της Ελλάδας και των ηπείρων.

Να αναφέρουν παραδείγματα για να εξηγήσουν τις αλληλεξαρτήσεις φυσικού περιβάλλοντος και ανθρώπινης δραστηριότητας σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Ιστορία

Να ασκηθούν στην ιστορική αφήγηση και σε ποικίλους τρόπους έκθεσης και κριτικής διερεύνησης της ιστορικής γνώσης.

Να αναπτύξουν δεξιότητες αναζήτησης και χρήσης της ιστορικής γνώσης.

Να ασκηθούν στο να δομούν το περιεχόμενο, οργανώνοντας αυτό ή τα επιμέρους στοιχεία του (π.χ. γεγονότα, θεσμούς) με πολυτροπικότητα σε πίνακες, σχεδιαγράμματα, καταλόγους και να είναι σε θέση να θέτουν ερωτήσεις και να δίνουν απαντήσεις, προφορικά ή γραπτά, σχετικά με τη διδασκόμενη ιστορική ύλη.

Να χρησιμοποιούν της Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας για τη μελέτη του ιστορικού παρελθόντος.

Να γνωρίσουν την πολιτιστική και εθνική κληρονομιά και να αναπτύξουν θετική στάση για τη διαφύλαξή της.

Να κατακτήσουν τη γνώση μέσω διερευνητικής μάθησης με τρόπο κριτικό και δημιουργικό.

Τοπική ιστορία

Να εξοικειωθούν με τη διερεύνηση της ιστορίας του τόπου τους και να συνειδητοποιήσουν τη συμβολή του άμεσου περιβάλλοντός τους στη γενική ιστορία, διαμορφώνοντας ολοκληρωμένη προσωπική, κοινωνική και εθνική ταυτότητα.

Να συσχετίσουν την Αρχαία, τη Βυζαντινή και τη Νεότερη Ιστορία με την ιστορία του τόπου που ζουν ή της γενέθλιας πατρίδας τους και να συνδέσουν τα μνημεία της κάθε περιόδου, που σώζονται στον τόπο τους, με γεγονότα και καταστάσεις της εξεταζόμενης ιστορικής περιόδου.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές/τριες πως όλοι μας είμαστε μέλη διάφορων ομάδων, στις οποίες αναλαμβάνουμε συγκεκριμένους και διακριτούς ρόλους, η συμμετοχή σε ομάδες συντελεί στη διαμόρφωση προσωπικού «κεφαλαίου», το οποίο το άτομο χρησιμοποιεί για να αποκτήσει μία θέση, ατομικά και συλλογικά, στις κοινωνικές δομές.

Σχολικά Βιβλία

Γλώσσα

Ενότητα 1 Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα: Πώς αφηγούμαστε μία ιστορία

Ενότητα 13 Τρόπος ζωής και επαγγέλματα: Πώς παίρνουμε πληροφορίες κάνοντας ερωτήσεις, συνέντευξη, πώς φτιάχνουμε μια εικονογραφημένη ιστορία

Ενότητα 16 Μουσεία: Πώς αφηγούμαστε μια ιστορία, εικονογραφημένη ιστορία, πώς κάνουμε έναν απολογισμό (για όσα είδαμε, ακούσαμε, μάθαμε και αισθανθήκαμε) μετά από επίσκεψη σε κάποιο χώρο, πώς επιλέγουμε τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε από ενημερωτικά κείμενα

	<p>Γεωγραφία Ενότητα Δ' Οι ήπειροι: Κεφάλαιο 31 Αξιοθέατα, μνημεία και ιστορική συνέχεια των λαών της Ευρώπης</p> <p>Ιστορία Τοπική ιστορία</p> <p>Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή 1η Θεματική Ενότητα: Το άτομο και η κοινωνία, Ενότητα Δ': Οργάνωση κοινωνικής και πολιτικής ζωής, Κεφάλαιο 5ο: Οργανωμένες ομάδες – Σύλλογοι</p> <p>Νέο Πρόγραμμα: Γ' Θεματικό Πεδίο, Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο</p>
Στόχοι	<p>Οι μαθητές/τριες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να έρθουν σε επαφή με την τοπική ιστορία. • Να γνωρίσουν καλύτερα τους μουσειακούς και ιστορικούς χώρους της περιοχής τους. • Να εκτιμήσουν την αξία των μουσείων. • Να ασκηθούν στην παρατήρηση. • Να ασκηθούν στην αφήγηση και στην ακρόαση ιστοριών. • Να συνειδητοποιήσουν πως η περιοχή τους αποτελεί μέρος του γενικότερου κόσμου και δέχεται επιρροές. • Να μάθουν να κάνουν διάλογο με βάση της αρχές του. • Να αναπτύξουν δεξιότητες δημιουργικότητας, πλάγιας σκέψης, ομαδικότητας και οργάνωσης.
Δεξιότητες στόχευσης του προγράμματος	<p>Δεξιότητες του νου Στρατηγική σκέψη Πλάγια σκέψη Ρουτίνες σκέψης και αναστοχασμός Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές</p> <p>Δεξιότητες 21^{ου} αιώνα Δημιουργική μάθηση Συνεργασία, Επικοινωνία</p>
Out of Eden Learn Στρατηγικές καλλιέργειας δεξιοτήτων (ρουτίνες σκέψης και εργαλεία διαλόγου)	<p>Ρουτίνες σκέψης «Μέρη-Σκοποί-Πολυπλοκότητα» (Parts-Purposes-Complexities) «Ο κύκλος των Οπτικών» (Circle of Viewpoints). «Συνδέω-Επεκτείνω-Προβληματίζομαι» (Connect-Extend-Challenge) «Τα 3 Γιατί» (The 3 Whys) «Τίτλοι» (Headlines):</p> <p>Εργαλεία διαλόγου ✓Παρατηρήστε ✓Εκτιμήστε ✓Ρωτήστε ✓Συνδέστε ✓Επεκτείνετε ✓Ψαλιδίστε</p>

	✓Διατυπώστε την άποψή σας
Εκπαιδευτικές μέθοδοι - Τεχνικές	Ομαδοσυνεργατική Εκπαιδευτική επίσκεψη Καταιγισμός ιδεών
Εκπαιδευτικό υλικό (συμβατικό ή ψηφιακό)	Ο/Η εκπαιδευτικός θα χρειαστεί να έχει στη διάθεσή του έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό από μουσειακούς χώρους και ιστορικά μνημεία της περιοχής του σχολείου. Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη: Προσωπικά αντικείμενα του Ναυάρχου Nelson . Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη Ιστορικοί καταλόγοι των περιηγητών Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης: Μουσειοσκευές-Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης
Υλικοτεχνική υποδομή	Υπολογιστής/ες Σημειωματάρια Υλικά χειροτεχνίας Έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό σχετικά με τα ιστορικά μέρη της περιοχής
Διάρκεια (βάσει ΦΕΚ 2539/24-6-2020)	1 διδακτική ώρα στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και ενσωμάτωση σε αντίστοιχες ενότητες στα υπόλοιπα μαθήματα.
Προτεινόμενοι φορείς συνεργασίας	Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη Μουσείο της περιοχής Δήμος Εφορεία Αρχαιοτήτων
Εκδηλώσεις διάχυσης	Παρουσίαση μουσειοσκευής στη σχολική κοινότητα και στο ευρύ κοινό
Προσαρμογές για τη συμμετοχή και την ένταξη όλων των μαθητών	Οι μαθητές/τριες μπορούν ανάλογα με τις δυνατότητές τους και τις κλίσεις τους να επιλέγουν δραστηριότητες ή το βαθμό συμμετοχής τους. Αν κρίνεται απαραίτητο, οι εργασίες στα Φύλλα Εργασίας που αφορούν το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, μπορούν να αντικατασταθούν ως προς τον χώρο με άλλο οικείο ιστορικό χώρο της περιοχής που ζουν οι μαθητές/τριες.

Δομή Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

Εργαστήριο	Περιγραφή δραστηριοτήτων
<p>Τίτλος εργαστηρίου 1. « Ιστορικές συλλογές»</p> 	<p><i>Το Εργαστήριο μπορεί να παραπέμπει στην Ενότητα 1 του βιβλίου της Γλώσσας και συγκεκριμένα στη διδασκαλία γραπτού λόγου με θέμα «Πώς περιγράφουμε ένα πράγμα (αντικείμενο)» και στη Γεωγραφία στην Ενότητα Δ' Οι ήπειροι: Κεφάλαιο 31 «Αξιοθέατα, μνημεία και ιστορική συνέχεια των λαών της Ευρώπης».</i></p> <p>Οι μαθητές/τριες διερευνούν τον ιστότοπο της Ναυτικής Συλλογής του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη και τη συλλογή του ναυάρχου Nelson. Καλούνται να επιλέξουν ένα από τα προσωπικά αντικείμενα του ναυάρχου Nelson.</p> <p>Περιεργάζονται και εστιάζουν ψηφιακά στο αντικείμενο που έχουν επιλέξει αξιοποιώντας το Φύλλο Εργασίας 1 που έχει δομηθεί με βάση τη ρουτίνα σκέψης «Μέρη-Σκοποί-Πολυπλοκότητα» (Parts-Purposes-Complexities)</p> <p><u>ΜΕΡΗ</u>: Ποια είναι τα μέρη του αντικειμένου; Από τι αποτελείται; <u>ΣΚΟΠΟΙ</u>: Ποιος είναι ο σκοπός της λειτουργίας κάθε μέρους; <u>ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ</u>: Πώς τα μέρη και οι σκοποί του αντικειμένου μπορούν να φανερώσουν την ιστορία του; Πώς η ιστορία του αντικειμένου συνδέεται με την ιστορία του μουσείου και την ιστορία του τόπου;</p> <p>Οι μαθητές/τριες παρουσιάζουν τις καταγραφές τους και τις σχολιάζουν μεταξύ τους αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου:</p> <p>Παρατηρήστε: Σχολιάστε κάτι συγκεκριμένα που σας έχει τραβήξει την προσοχή στο έργο του/της συμμαθητή/τριας.</p> <p>Πείτε τη γνώμη σας: Διατυπώστε την άποψή σας για κάποιο από τα «μέρη-σκοποί-πολυπλοκότητα» του αντικειμένου που δεν έχει αναφέρει ο/η συμμαθητής/τρια σας</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 2. «Ερευνώ μέσα στο μουσείο»</p> 	<p><i>Το Εργαστήριο μπορεί να παραπέμπει στην Ενότητα 16 του βιβλίου της Γλώσσας και συγκεκριμένα στη διδασκαλία του θέματος «Πώς κάνουμε έναν απολογισμό (για όσα είδαμε, ακούσαμε, μάθαμε και αισθανθήκαμε) μετά από επίσκεψη σε κάποιο χώρο».</i></p> <p>Ανάλογα με τη γεωγραφική θέση του σχολείου οργανώνεται μία εκπαιδευτική επίσκεψη είτε σε Μουσείο της περιοχής ή στο Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.</p> <p>Οι μαθητές/τριες επιβραδύνουν τους ρυθμούς και παρατηρούν τον χώρο και τα αντικείμενα αξιοποιώντας όσες αισθήσεις (βλέπω, ακούω, ακουμπώ, μυρίζω) είναι εφικτό και επιτρέπεται.</p> <p>Φωτογραφίζουν τα εκθέματα και καταγράφουν σε φύλλο παρατήρησης (βλ. Φύλλο Εργασίας 2) κάτι που βλέπουν για πρώτη φορά, κάτι που τους αρέσει, κάτι που τους κάνει εντύπωση, κάτι για το οποίο θέλουν να μάθουν περισσότερα πράγματα.</p> <p>Στην τάξη οι μαθητές/τριες σχολιάζουν την επίσκεψη στο μουσείο και την παρατήρηση των αντικειμένων αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου:</p> <p>Ρωτήστε: Διατυπώστε ερωτήσεις ώστε να κατανοήσετε καλύτερα την παρατήρηση που έκαναν οι συμμαθητές/τριές σας σχετικά με κάποιο αντικείμενο.</p> <p>Συνδέστε: Συνδέστε με την προσωπική σας εμπειρία ή γνώση.</p>

<p>Τίτλος εργαστηρίου 3. «Ιστορίες ενός αντικειμένου»</p> 	<p><i>Το Εργαστήριο μπορεί να παραπέμπει στην Ενότητα 1 του βιβλίου της Γλώσσας και συγκεκριμένα στη διδασκαλία του θέματος «Πώς αφηγούμαστε μία ιστορία».</i></p> <p>Σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες οι μαθητές/τριες αναλαμβάνουν να συλλέξουν πληροφορίες για το αντικείμενο παρατήρησης ώστε να γράψουν την ιστορία του σύμφωνα με τη δική τους οπτική. Περιηγούνται στον ιστότοπο του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη ώστε να εξετάσουν τον τρόπο παρουσίασης των αντικειμένων των ιστορικών συλλογών. Εκτός από τη συλλογή του ναυάρχου Nelson διερευνούν και τους ιστορικούς καταλόγους των περιηγητών για να γνωρίσουν την οπτική των ιστορικών.</p> <p>Η καταγραφή δεδομένων σχετικά με την ιστορία του αντικειμένου γίνεται στο Φύλλο Εργασίας 3 σύμφωνα με τη ρουτίνα σκέψης «Ο κύκλος των Οπτικών» (Circle of Viewpoints):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Σκεφτείτε το αντικείμενο από την ΟΠΤΙΚΗ του ιστορικού. Τι στοιχεία θα εντάξετε στην ιστορία που θα γράψετε; - Σκεφτείτε το αντικείμενο από την ΟΠΤΙΚΗ του μουσειολόγου. Τι στοιχεία θα εντάξετε στην ιστορία που θα γράψετε; - Σκεφτείτε το αντικείμενο από την ΟΠΤΙΚΗ του επισκέπτη του μουσείου. Τι στοιχεία θα εντάξετε στην ιστορία που θα γράψετε; - Σκεφτείτε το αντικείμενο από τη δική σας ΟΠΤΙΚΗ. Τι στοιχεία θα εντάξετε στην ιστορία που θα γράψετε; <p>Με βάση τις οπτικές που έχουν καταγραφεί και δεδομένα που θα συλλέξουν οι μαθητές/τριες γράφουν τις ιστορίες τους. Η συγγραφή ιστοριών ανατίθεται ως εργασία για το σπίτι.</p> <p>Όταν οι ιστορίες ολοκληρωθούν, παρουσιάζονται στην τάξη και οι μαθητές/τριες σχολιάζουν με τη βοήθεια των εργαλείων διαλόγου:</p> <p>Εκτιμήστε: Τι θεωρείτε σημαντικό στις ιστορίες των συμμαθητών/τριών σας;</p> <p>Επεκτείνετε: Περιγράψτε πώς οι ιστορίες επέκτειναν τις σκέψεις σας και σας έδωσαν μία επιπλέον οπτική για τη δική σας ιστορία.</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 4. «Ιστορίες... ιστορίες... σε ένα κουτί»</p> 	<p><i>Το Εργαστήριο μπορεί να συσχετιστεί με την τοπική ιστορία ή κάποια ενότητα από την Ιστορία της ΣΤ' τάξης που συνδέεται με τον τόπο των μαθητών/τριών.</i></p> <p>Οι μαθητές/τριες αξιολογούν τα δεδομένα που έχουν συγκεντρώσει μέχρι τώρα για τα μουσειακά αντικείμενα και αποφασίζουν να δημιουργήσουν μία μουσειοσκευή. Αναζητούν πληροφορίες για την ιδέα τους σχετικά με τη δημιουργία μουσειοσκευής στο διαδίκτυο (ενδεικτικά https://cycladic.gr/mouseioskeves)</p> <p>Καταγράφουν τα δεδομένα και λαμβάνουν αποφάσεις σύμφωνα με το Φύλλο Εργασίας 4 που έχει σχεδιαστεί με τη ρουτίνα σκέψης «Συνδέω-Επεκτείνω-Προβληματίζομαι» (Connect-Extend-Challenge):</p> <p>ΣΥΝΔΕΩ: Πώς ακριβώς συνδέονται οι μουσειοσκευές με όσα έχετε ήδη γνωρίσει και καταγράψει για τα αντικείμενα;</p> <p>ΕΠΕΚΤΕΙΝΩ: Τι νέες ιδέες σας δημιουργούνται; Με ποιον τρόπο οι μουσειοσκευές επεκτείνουν τη σκέψη σας σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου σας;</p>

	<p>ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΖΟΜΑΙ: Τι σας φαίνεται δύσκολο και σας προβληματίζει σχετικά με τη δημιουργία μουσειοσκευών;</p> <p>Οι μαθητές/τριες αποφασίζουν να δημιουργήσουν μουσειοσκευές για τα αντικείμενά τους. Θα είναι ένα κουτί που θα περιέχει δεδομένα που έχουν ήδη συλλέξει και επεξεργαστεί (όπως φωτογραφίες του αντικειμένου και πληροφορίες για την ιστορία του). Σύμφωνα με την έρευνα των μουσειοσκευών και τις καταγραφές του φύλλου εργασίας προτείνουν ιδέες για ένα παιχνίδι σχετικά με το αντικείμενο (όπως επιτραπέζιο παιχνίδι, παιχνίδι μνήμης, παιχνίδι ερωτήσεων, παιχνίδι γρίφων κτλ.) που θα συμπεριλάβουν στην μουσειοσκευή τους. Δημιουργούν το παιχνίδι που θα αποφασίσουν.</p> <p>Η δημιουργία μουσειοσκευής μπορεί να συνδεθεί με το μάθημα των Εικαστικών ή να δοθεί ως εργασία για το σπίτι.</p> <p>Κατά την πορεία του εργαστηρίου οι μαθητές/τριες συζητούν και σχολιάζουν αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου:</p> <p>Παρατηρήστε: Τι παρατηρείτε που σας ενδιαφέρει να σχολιάσετε; Να είστε συγκεκριμένοι/ες</p> <p>Πείτε τη γνώμη σας: Διατυπώστε μία άποψη που μπορεί να βοηθήσει το έργο των συμμαθητών/τριών σας</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 5. «Με τη βοήθεια του ειδικού»</p> 	<p><i>Το Εργαστήριο μπορεί να συνδυαστεί με την Ενότητα 13 του βιβλίου της Γλώσσας και συγκεκριμένα στη διδασκαλία του θέματος «Πώς παίρνουμε πληροφορίες κάνοντας ερωτήσεις (Συνέντευξη)».</i></p> <p>Προκειμένου να ελέγξουν την πληρότητα και την αξία του περιεχομένου των μουσειοσκευών οι μαθητές/τριες καλούν στην τάξη ένα ειδικό (π.χ. ιστορικό, αρχαιολόγο, μουσειολόγο, συντηρητή κτλ) ώστε να οργανώσουν μία συνέντευξη. Για την προετοιμασία των ερωτήσεων της συνέντευξης αξιοποιούν το Φύλλο Εργασίας 5 σύμφωνα με τη ρουτίνα σκέψης «Τα 3 Γιατί» (The 3 Whys)</p> <p>ΓΙΑΤΙ το περιεχόμενο της μουσειοσκευής είναι σημαντικό για εμάς; ΓΙΑΤΙ το περιεχόμενο της μουσειοσκευής είναι σημαντικό για τον τόπο μας; ΓΙΑΤΙ το περιεχόμενο της μουσειοσκευής είναι σημαντικό για την ιστορία;</p> <p>Οι μαθητές/τριες μπορούν να βιντεοσκοπήσουν -τηρώντας τους όρους της σχετικής νομοθεσίας- τη συνέντευξη και να καταγράψουν τις βασικότερες πληροφορίες που θα εμπλουτίσουν το περιεχόμενο των μουσειοσκευών.</p> <p>Για την καταγραφή των δεδομένων της συνέντευξης οι μαθητές/τριες αξιοποιούν τα εργαλεία διαλόγου:</p> <p>Ψαλιδίστε: Σημειώστε ή κόψτε και επικολλήστε μία πληροφορία που θεωρείτε ενδιαφέρουσα ώστε να εντάξετε στο υλικό της μουσειοσκευής.</p> <p>Εκτιμήστε: Τι ακριβώς εκτιμάτε σε αυτή την πληροφορία ώστε να την επιλέξετε;</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 6. «Ετοιμάζω το αποτύπωμά μου στην περιοχή μου»</p> 	<p>Το Εργαστήριο μπορεί να συνδεθεί με το μάθημα των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε).</p> <p>Όταν οι μουσειοσκευές ετοιμαστούν οι μαθητές/τριες αποφασίζουν να δημιουργήσουν έναν πρωτότυπο χάρτη του τόπου συμβατικά ή ψηφιακά (π.χ. StoryMap https://storymap.knightlab.com/ , Google Earth https://www.google.com/intl/el/earth/index.html , Padlet https://padlet.com/</p>

	<p>κ.ά.) με σημεία που σχετίζονται με τις ιστορίες των αντικειμένων, ώστε να αποτυπώσουν την πολιτιστική τους κληρονομιά. Έμπνευση μπορούν να αντλήσουν από την εφαρμογή χαρτογράφησης του Ιδρύματος Λασκαρίδη ToposText https://topostext.org/</p> <p>Συνιστάται να αποφευχθεί η αποτύπωση κλασικών χαρτών. Μπορεί για παράδειγμα, ο «χάρτης» να είναι μία ιστοριογραμμή με εικόνες περιοχών με τις οποίες σχετίζονται τα αντικείμενα (για παράδειγμα ένα μετάλλιο μπορεί να συνδέεται με το μνημείο ενός ήρωα) ή ένα δίκτυο ιστορικών μονοπατιών.</p> <p>Οι μαθητές/τριες σχολιάζουν τον χάρτη στην τελική του μορφή αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου:</p> <p>Παρατηρήστε: Τι παρατηρείτε που σας ενδιαφέρει να σχολιάσετε; Να είστε συγκεκριμένοι/ες.</p> <p>Εκτιμήστε: Σχολιάστε ό,τι εκτιμάτε και αξίζει να επισημάνετε. Να είτε συγκεκριμένοι/ες.</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 7. «Δίκτυο ιστοριών»</p> 	<p>Οι μαθητές/τριες συνοψίζουν τη μαθησιακή εμπειρία ώστε να καταλήξουν σε μία ονομασία για τη μουσειοσκευή τους. Οι αποφάσεις τους λαμβάνονται σύμφωνα με το φύλλο εργασίας 7 με τη ρουτίνα σκέψης: «Τίτλοι» (Headlines):</p> <p>Σκεφτείτε έναν ΤΙΤΛΟ για τη μουσειοσκευή σας που να αναδεικνύει την πιο σημαντική πτυχή της δημιουργίας σας.</p> <p>Σε τι διαφέρει ο τίτλος σας από αυτόν που έδωσαν κάποιοι άλλοι συμμαθητές/τριές σας;</p> <p>Ανάλογα με τον Τίτλο (θεματική) της μουσειοσκευής οι μαθητές/τριες επιλέγουν να τη στείλουν σε σχολεία της Ελλάδας όπου υπάρχουν αντίστοιχα μουσεία (π.χ. αν η μουσειοσκευή αφορά ένα αρχαίο έκθεμα στέλνουν σε περιοχή με αρχαιολογικό μουσείο) ζητώντας από τα παιδιά που θα την παραλάβουν να εντοπίσουν ένα αντίστοιχο έκθεμα και να γράψουν μια δική τους ιστορία για το πώς συνδέονται μεταξύ τους οι πολιτιστικές τους κληρονομίες.</p> <p>Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται πώς η δημιουργία μουσειοσκευών συντέλεσε στο να μελετήσουν και να επικοινωνήσουν την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου τους. Σχολιάζουν αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου:</p> <p>Εκτιμήστε: Σχολιάστε ό,τι εκτιμάτε και αξίζει να επισημάνετε. Να είστε συγκεκριμένοι/ες.</p> <p>Επεκτείνετε: Περιγράψτε πώς η εμπειρία επέκτεινε τις σκέψεις σας σε νέες κατευθύνσεις ή σας έδωσε μία νέα προοπτική προσέγγισης του θέματος. Ποια νέα δραστηριότητα θα μπορούσατε να σχεδιάσετε;</p>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
(φύλλα εργασίας)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

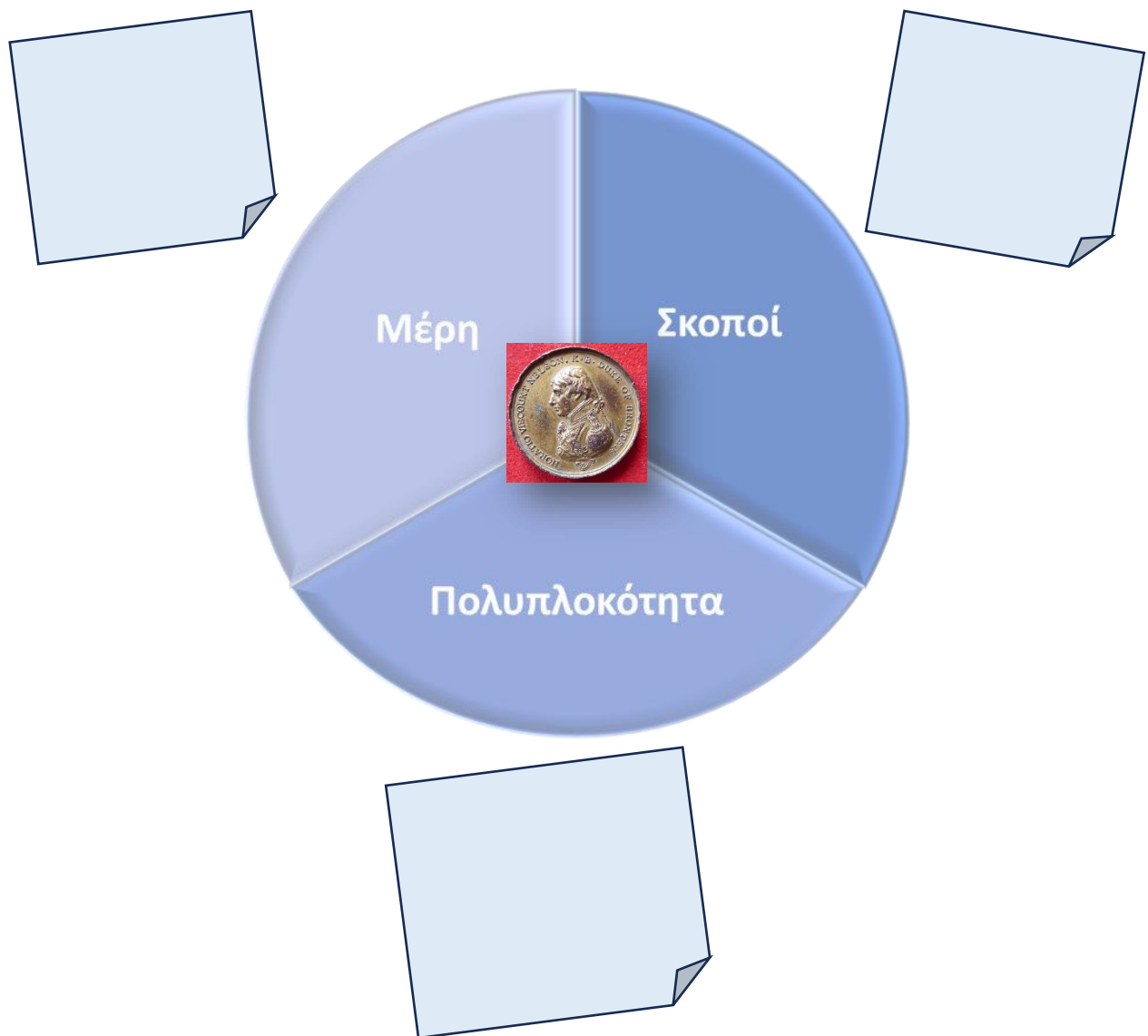
(Ατομικά ή σε μικρές ομάδες που έχουν επιλέξει το ίδιο αντικείμενο)

Ρουτίνα Σκέψης: «Μέρη-Σκοποί-Πολυπλοκότητα»

ΜΕΡΗ: Ποια είναι τα μέρη του αντικειμένου; Από τι αποτελείται;

ΣΚΟΠΟΙ: Ποιος είναι ο σκοπός της λειτουργίας κάθε μέρους;

ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ: Πώς τα μέρη και οι σκοποί του αντικειμένου μπορούν να φανερώσουν την ιστορία του; Πώς η ιστορία του αντικειμένου συνδέεται με την ιστορία του μουσείου και την ιστορία του τόπου;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2
(Ατομικά)

Ρουτίνα Σκέψης: «Βλέπω-Σκέφτομαι-Αναρωτιέμαι»

Εστιάσε σε ένα αντικείμενο της συλλογής του μουσείου που έχει τραβήξει την προσοχή σου και επιθυμείς να συλλέξεις πληροφορίες για αυτό. Αφιέρωσε χρόνο στην παρατήρηση και συμπλήρωσε το φύλλο.

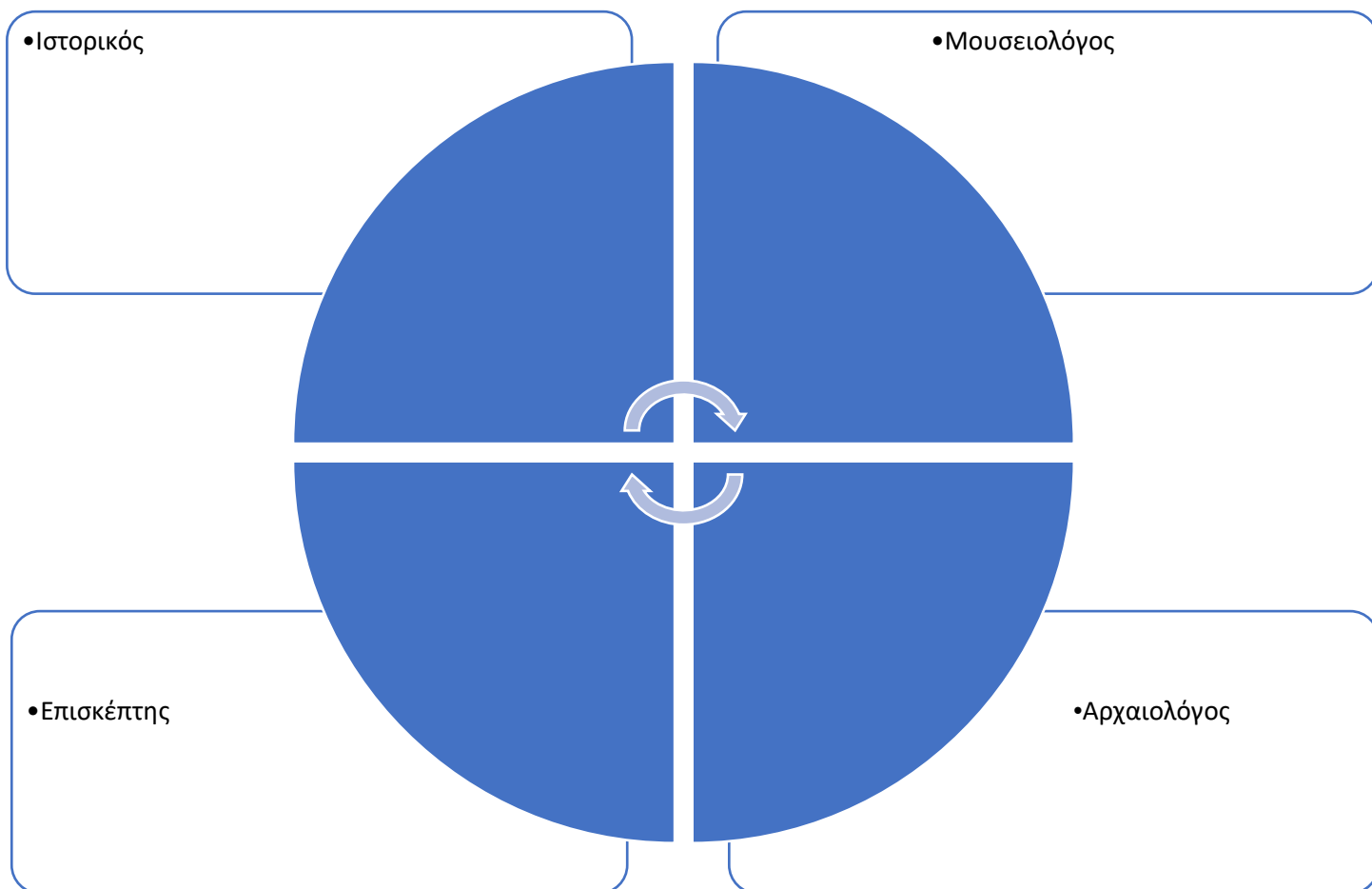
ΒΛΕΠΩ 	ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ 	ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ
Τι ακριβώς παρατηρείς; Κατέγραψε όσες λεπτομέρειες βλέπεις;	Σύμφωνα με ό,τι έχεις δει, τι σκέφτεσαι; Τι ιδέες σου δημιουργούνται;	Τι αναρωτιέσαι; Τι δεν γνωρίζεις και θα ήθελες να μάθεις σχετικά;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

(Ατομικά ή σε μικρές ομάδες που ανέλαβαν την ίδια οπτική)

Ρουτίνα Σκέψης: «Ο κύκλος των Οπτικών»

Σκεφτείτε από την οπτική του κάθε ρόλου σχετικά με το αντικείμενο που επιλέχθηκε.
Στη συνέχεια καταγράψτε και τη δική σας οπτική. Παρατηρήστε τις διαφορές.

Η δική μου/μας οπτική

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4

(Ατομικά ή σε μικρές ομάδες)

Ρουτίνα Σκέψης: «Συνδέω-Επεκτείνω-Προβληματίζομαι»

Κρατήστε σημειώσεις, απαντήστε, σχεδιάστε, ζωγραφίστε την απάντηση.

Πώς ακριβώς **συνδέονται** οι μουσειοσκευές με όσα έχετε ήδη γνωρίσει και καταγράψει για τα αντικείμενα;

Τι νέες ιδέες σάς δημιουργούνται; Με ποιον τρόπο οι μουσειοσκευές **επεκτείνουν** τη σκέψη σας σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου σας;

Τι σας φαίνεται δύσκολο και σας **προβληματίζει** σχετικά με τη δημιουργία μουσειοσκευών;

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5

(Σε μικρές ομάδες)

Ρουτίνα Σκέψης: «Τα 3 Γιατί»

Σημειώστε ερωτήσεις που σχετίζονται με καθένα από τα «3 Γιατί» ώστε να τις χρησιμοποιήσετε στη συνέντευξη.

ΓΙΑΤΙ το περιεχόμενο της μουσειοσκευής είναι σημαντικό για εμάς;

ΓΙΑΤΙ το περιεχόμενο της μουσειοσκευής είναι σημαντικό για τον τόπο μας;

ΓΙΑΤΙ το περιεχόμενο της μουσειοσκευής είναι σημαντικό για την ιστορία;

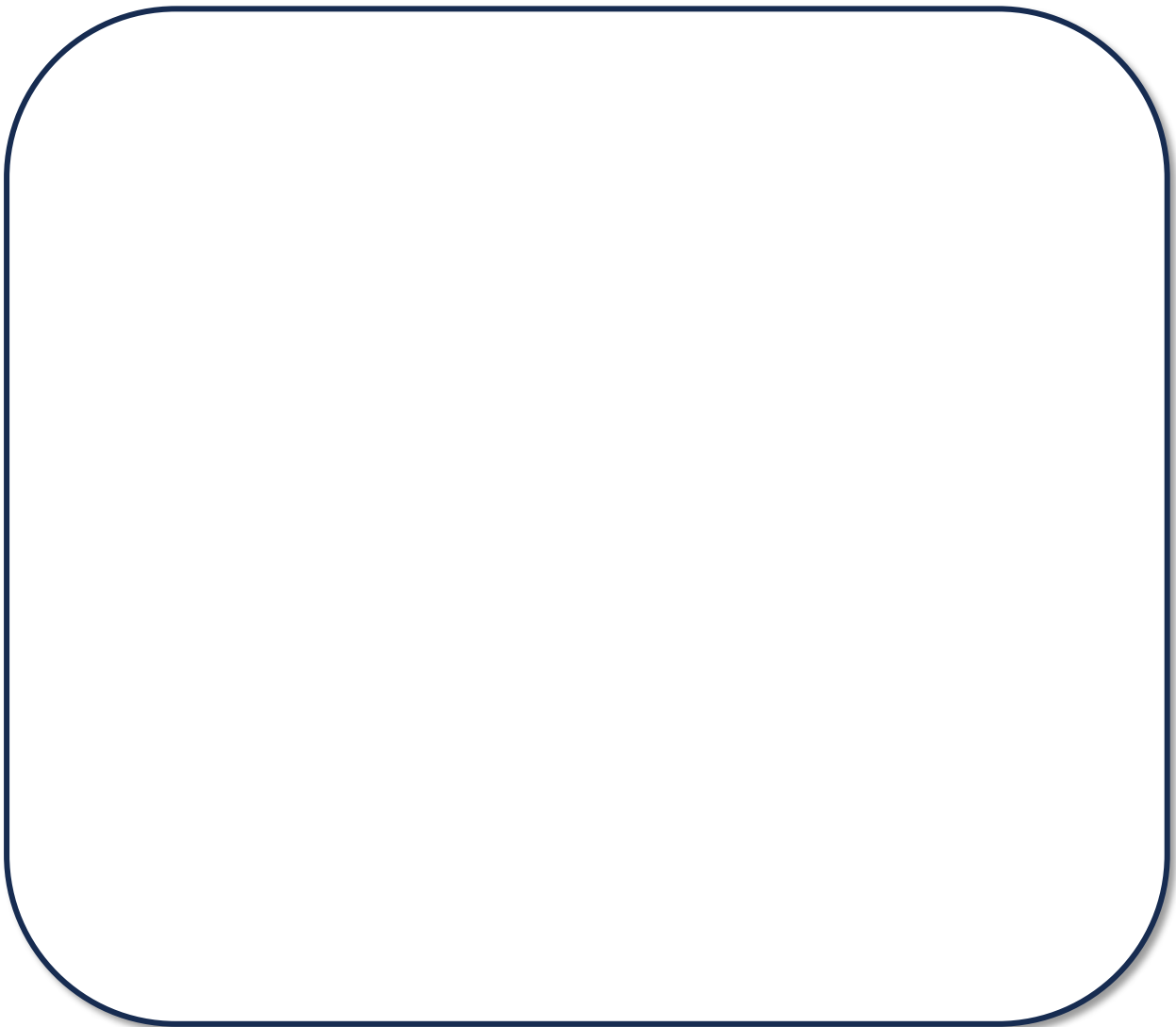

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6

(Ομάδες)

Χρειάζεστε πρόσβαση σε κάποια χαρτογραφική εφαρμογή από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή με σύνδεση στο διαδίκτυο ώστε να εντοπίσετε τις περιοχές ενδιαφέροντος στον σύγχρονο χάρτη και να προσπαθήσετε να δημιουργήσετε έναν πρωτότυπο χάρτη του τόπου συμβατικά ή ψηφιακά StoryMap, Google Earth, Padlet, κ.ά.) με τα σημεία που σχετίζονται με τις ιστορίες των αντικειμένων για να αποτυπώσετε την πολιτιστική τους κληρονομιά.

Έμπνευση μπορείτε να αντλήσετε από την εφαρμογή χαρτογράφησης του Ιδρύματος Λασκαρίδη ToposText <https://topostext.org/>

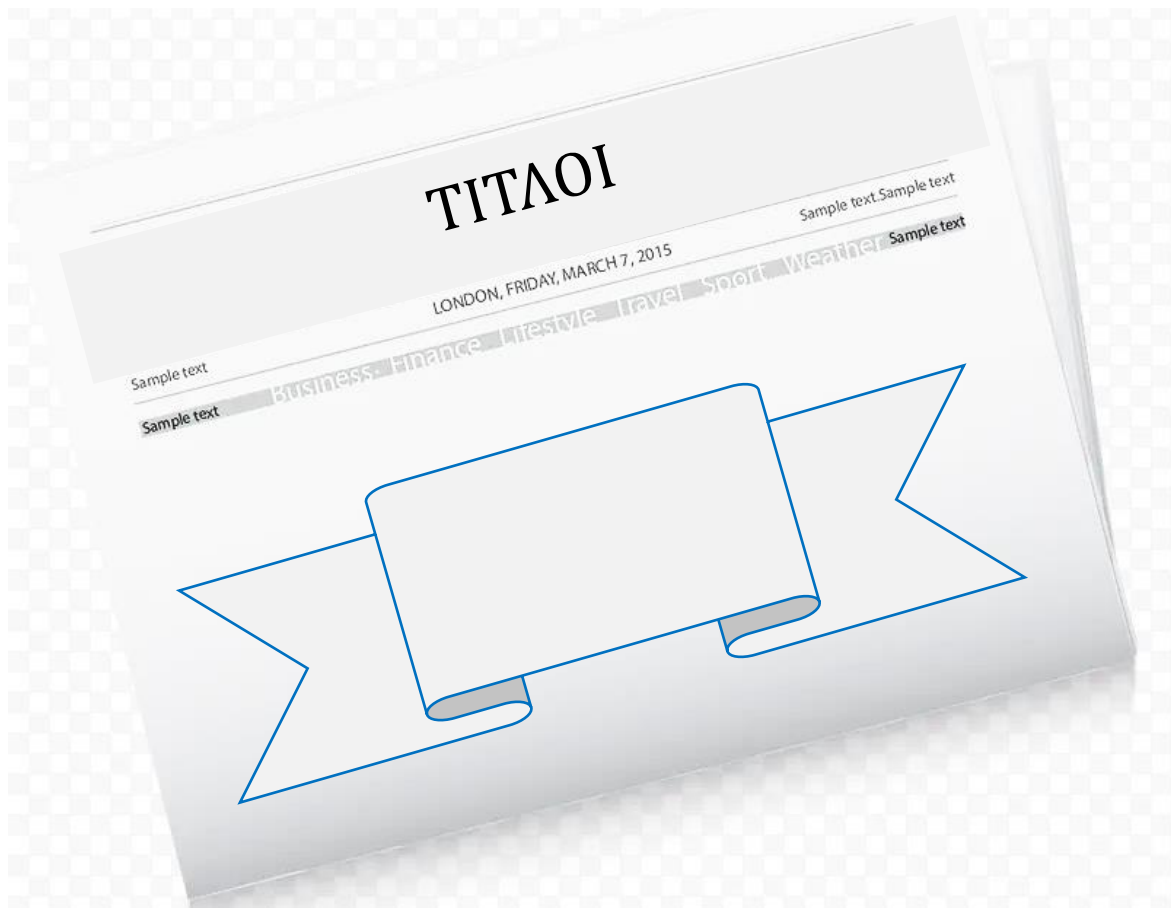

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 7

(Μικρές ομάδες-ανά μουσειοσκευή)

Ρουτίνα Σκέψης: «Τίτλοι»

Σκεφτείτε έναν ΤΙΤΛΟ για τη μουσειοσκευή σας που να αναδεικνύει την πιο σημαντική πτυχή της δημιουργίας σας.

Συγκρίνετε με άλλες ομάδες. Σε τι διαφέρει ο δικός σας ΤΙΤΛΟΣ από αυτόν που έδωσαν κάποιοι άλλοι συμμαθητές/τριές σας; Μπορείτε να αλλάξετε κάποιο στοιχείο του αρχικού σας τίτλου με βάση τις νέες ιδέες που αποκομίσατε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
(φύλλα αξιολόγησης)

Προτάσεις Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια των εργαστηρίων από τον/την εκπαιδευτικό με παρατήρηση και με τη μορφή της διαμορφωτικής αξιολόγησης. Προτείνεται να τηρηθεί φάκελος του μαθητή/τριας όπου θα τοποθετεί τα φύλλα και τα παραγόμενα της εργασίας του/της και ο,τιδήποτε κρίνεται απαραίτητο.

<p>Εργαστήρια Δεξιοτήτων Φροντίζω το περιβάλλον Παγκόσμια τοπική και πολιτιστική κληρονομιά «Δίκτυο ιστοριών» Φύλλο Προόδου Μαθητή/Μαθήτριας</p> <p>.....</p>			
Σχολικό έτος	Σχολείο	Τάξη	Τμήμα

1α) Φύλλα αξιολόγησης-αυτοαξιολόγησης μαθητή/τριας

Αξιολόγηση δεξιοτήτων του νου

1. Αποτίμηση δεξιοτήτων στρατηγικής και πλάγιας σκέψης (αυτοαξιολόγηση μαθητή/τριας)

Δείκτες δεξιοτήτων στρατηγικής σκέψης	1 <i>Λίγο</i>	2 <i>Αρκετά</i>	3 <i>Πολύ</i>	4 <i>Πάρα πολύ</i>
Μπορώ να σκεφτώ και να επανεξετάσω το βήμα στο οποίο πρόκειται να προχωρήσω;				
Μπορώ να σχεδιάσω το επόμενο βήμα;				
Μπορώ να εντοπίζω λάθη και να τα διορθώνω;				
Μπορώ να σκεφτώ απλές ιδέες που δίνουν λύση στο πρόβλημα;				
Μπορώ να κάνω έναν καταγισμό δημιουργικών ιδεών;				

2. Αποτίμηση δεξιοτήτων συνεργασίας, κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές (ομαδική κλίμακα ελέγχου)

Δείκτες δεξιοτήτων συνεργασίας	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
Συμμετείχαν όλα τα μέλη της ομάδας μας ισότιμα στη διαδικασία;			
Ο καθένας χρησιμοποίησε το δικό του ταλέντο στις κατασκευές;			
Ευχαριστηθήκαμε τις ώρες που κατασκευάζαμε τη μουσειοσκευή;			
Μπορέσαμε να δημιουργήσουμε πρωτότυπες κατασκευές;			
Καταφέραμε να δημιουργήσουμε αρκετό υλικό για τη μουσειοσκευή;			

Αυτοαξιολόγηση: Εργαλεία διαλόγου και αξιολόγηση δεξιοτήτων

Βάζω ν στο/στα εργαλείο/α διαλόγου που με βοήθησε/σαν στο...	Παρατήρησε 	Εκτίμησε 	Επέκτεινε 	Ονόμασε 	Πες την άποψή σου 	Ρώτα 	Σύνδεσε 	Ψαλίδισε
να διατυπώνω ανοιχτές ερωτήσεις								
να είμαι ενεργός/ή σε μία συζήτηση								
να σκέφτομαι πρωτότυπες ιδέες								
να σέβομαι τον/την συνομιλητή/τρια μου								
να παρατηρώ καλά τα δεδομένα πριν εκφραστώ								
να οργανώνω τη σκέψη μου								
να ανταλλάσσω εμπειρίες								
να αφηγούμαι ιστορίες								
να συνδέω τοπικά με παγκόσμια ζητήματα								

1β) Περιγραφική Αποτίμηση

Καταγράφονται συμπεράσματα σχετικά με τον κύκλο του εργαστηρίου, την επίτευξη των στόχων, τις δραστηριότητες, τις διαδικασίες και το υλικό σχετικό με την εργασία τους που κρίνουν οι μαθητές/τριες στο τέλος του εργαστηρίου.

2. Αξιολόγηση που συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευτικό

Φύλλο περιγραφικής αξιολόγησης δεξιοτήτων στόχευσης μαθητή/τριας
Ο /Η μαθητής/τρια : .....

Αποτίμηση δεξιοτήτων	Μαθητής 1	Μαθητής 2	Μαθητής 3
Στρατηγική σκέψη			
Πλάγια σκέψη			
Ρουτίνες σκέψης και αναστοχασμός			
Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές			
Δημιουργική μάθηση			
Συνεργασία			
Επικοινωνία			

Φύλλο αξιολόγησης δεξιοτήτων (συμπληρώνεται από τον/την εκπαιδευτικό)
Εκτιμώ κάθε δεξιότητα των μαθητών ως προς το σύνολο της τάξης μετά τη μαθησιακή αποστολή

Δείκτες δεξιοτήτων του νου	1 (αρχόμενη)	2 (αναπτυσσόμενη)	3 (ικανοποιητική)	4 (εξαιρετική)
<u>Στρατηγική Σκέψη</u> Σκέφτεται ποιος είναι ο στόχος της ομάδας και σχεδιάζει ανάλογα τα βήματα επίτευξής του				
<u>Πλάγια σκέψη</u> Σκέφτεται δημιουργικά βρίσκοντας πρωτότυπες λύσεις και ιδέες, βλέπει από διαφορετικές οπτικές ένα θέμα και οδηγείται σε αποτελεσματικές λύσεις				
<u>Ρουτίνες σκέψεις και αναστοχασμός</u> Χρησιμοποιεί «σκαλωσιές»/μικρά βήματα για να σκεφτεί και κάνει αναστοχασμό εξετάζοντας και βγάζοντας συμπεράσματα για τα βήματα μιας δραστηριότητας				
<u>Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές</u> Κατασκευάζει απτά «προϊόντα» με χρήση (ή όχι) τεχνολογίας για την ικανοποίηση αυθεντικών προσωπικών ή συλλογικών αναγκών				
Δείκτες δεξιοτήτων του 21^{ου} αιώνα	1 (αρχόμενη)	2 (αναπτυσσόμενη)	3 (ικανοποιητική)	4 (εξαιρετική)
<u>Δημιουργική Μάθηση</u> Υποστηρίζει την εφαρμογή νέων και πρωτοποριακών ιδεών, εντοπίζει πηγές μάθησης με επινοητικότητα και φαντασία				
<u>Συνεργασία</u> Συνδιαλέγεται στο πλαίσιο της από κοινού επίλυσης προβλημάτων συμβάλλοντας με τα ταλέντα του στην ομαδική εργασία				
<u>Επικοινωνία</u> Ανταλλάσσει πληροφορίες, ιδέες και αλληλοεπιδρά αποτελεσματικά αξιοποιώντας εργαλεία διαλόγου				

Αρχόμενη = επιδεικνύει μικρή ικανότητα στο να .....

Αναπτυσσόμενη = επιδεικνύει μέτρια ικανότητα στο να .....

Ικανοποιητική = επιδεικνύει ικανοποιητικά την ικανότητα να..

Εξαιρετική = επιδεικνύει σε εξαιρετικό βαθμό την ικανότητα να...

Ρουτίνες σκέψης του Out of Eden Learn (Harvard's Project Zero)

Project Zero (n.d.). *Project Zero's Thinking Routine Toolbox*. <https://pz.harvard.edu/thinking-routines>

«Μέρη-Σκοποί-Πολυπλοκότητα» ([Parts-Purposes-Complexities](#))

«Ο κύκλος των Οπτικών» ([Circle of Viewpoints](#)).

«Συνδέω-Επεκτείνω-Προβληματίζομαι» ([Connect-Extend-Challenge](#))

«Τα 3 Γιατί» ([The 3 Whys](#))

«Τίτλοι» ([Headlines](#)):

Τα εργαλεία διαλόγου (Dialogue Toolkit) του Out of Eden Learn

Out of Eden Learn (n.d.). *Dialogue Toolkit*. <https://learn.outofedenwalk.com/dialogue-toolkit/>

	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕ (NOTICE) Τι παρατηρείς που σ' ενδιαφέρει να σχολιάσεις; Να είσαι συγκεκριμένος/η.
	ΕΚΤΙΜΗΣΕ (APPRECIATE) Σχολίασε ό,τι εκτιμάς και αξίζει να επισημάνεις. Να είσαι συγκεκριμένος/η.
	ΨΑΛΙΔΙΣΕ (SNIP) Κόψε και επικόλλησε μια φράση από την ανάρτηση. Με βάση αυτή, κάνε μια ερώτηση ή σχολίασε γιατί τη θεωρείς ενδιαφέρουσα.
	ΡΩΤΑ (PROBE) Ζήτησε περισσότερες λεπτομέρειες ώστε να κατανοήσεις την άποψη του συνομιλητή σου.
	ΣΥΝΕΔΕΞΕ (CONNECT) Σχολίασε κάποιο μέρος της ανάρτησης που συνδέεται με μία προσωπική σου εμπειρία ή συναίσθημα.
	ΕΠΕΚΤΕΙΝΕ (EXTEND) Περιγράψε πώς η ανάρτηση επέκτεινε τις σκέψεις σου σε νέες κατευθύνσεις ή σου έδωσε μια νέα προοπτική προσέγγισης του ζητήματος.
	ΠΕΣ ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ ΣΟΥ (POINT OF VIEW) Διατύπωσε με θάρρος την άποψή σου. Πιθανοί τρόποι για να ξεκινήσεις είναι: α) Από την πλευρά μου θεωρώ... β) Κατά τη γνώμη μου... γ) Για παράδειγμα... δ) Κάποιοι υποστηρίζουν ότι... Άλλοι λένε... Κατά τη γνώμη μου όμως.....
	ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ (CHALLENGE) Προκάλεσε συζήτηση γύρω από ένα σχόλιο ή μια ανάρτηση που δεν έχει διατυπωθεί με σεβασμό στη διαφορετικότητα. Πιθανοί τρόποι για να ξεκινήσεις είναι: α) Σκέφτομαι το θέμα από την άποψη ενός ατόμου που ... (ονομάστε την ιδιαίτερη ταυτότητα/εμπειρία). Για παράδειγμα άτομο διαφορετικής εθνικότητας.
	ΟΝΟΜΑΣΕ (NAME) Ονόμασε τις πτυχές της εθνικής/γλωσσικής/πολιτισμικής σου ταυτότητας, των εμπειριών ή του τόπου που ζεις, ώστε οι συνομιλητές σου να κατανοήσουν την οπτική σου και τον τρόπο που επηρεάζει το πώς αντιμετωπίζεις ένα ζήτημα.